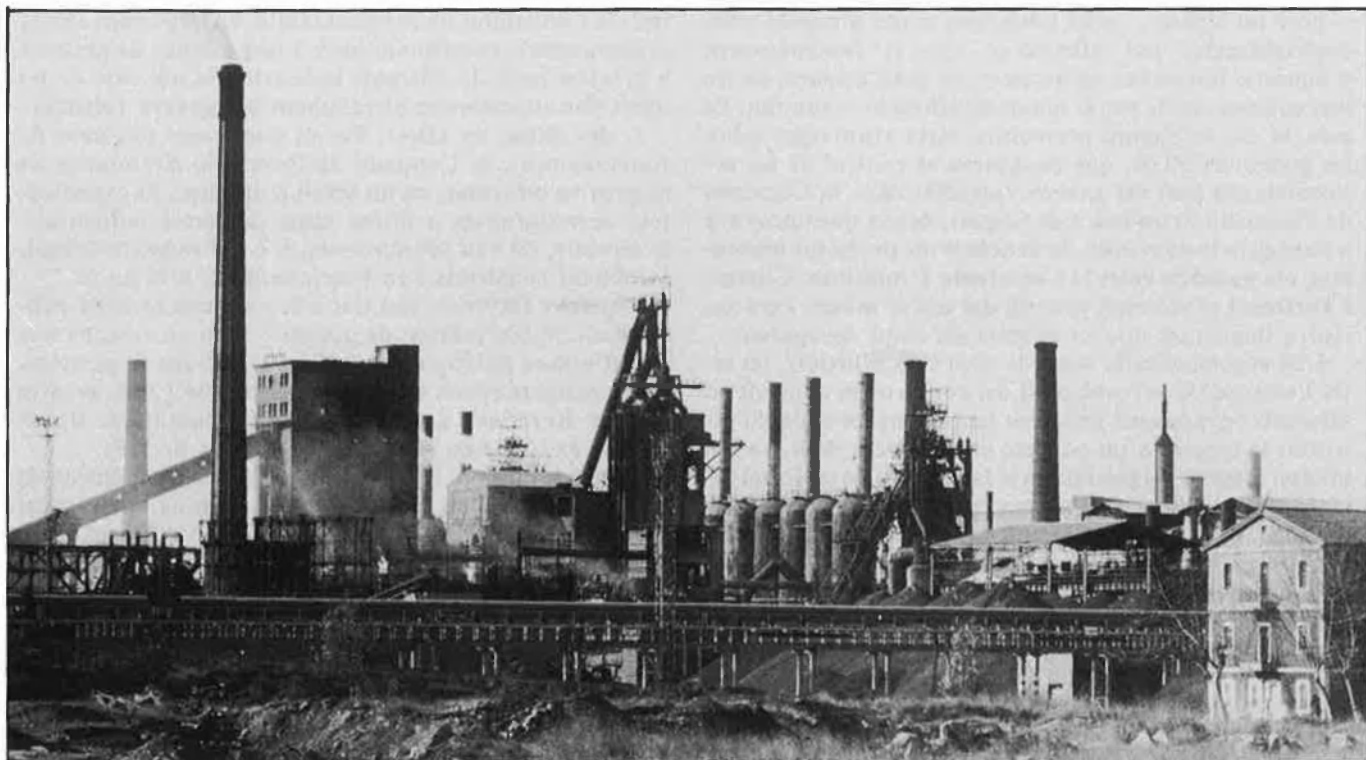

LES INVERSIONS TOTALS EN LA CREACIÓ DE NOUS LLOCS DE TREBALL S'AVALUEN EN 27.000 MILIONS

Sagunt, cinc anys després de la reconversió

Des que s'aturà l'immens cor de foc de l'antiga siderúrgica del Camp de Morvedre, un grapat de petites i mitjanes empreses han anat ocupant la comarca. Un lustre després de la gran «batalla de Sagunt» els seus protagonistes fan balanç. Els resultats, no obstant, han estat polèmics, perquè quasi 30 projectes s'han enfonsat.

AHM: tres sigles que passaran a la història econòmica del País Valencià.

P. Montava

AHM són unes sigles que passaran a la història econòmica del País Valencià. Són tres lletres que deriven d'Altos Hornos del Mediterráneo, la tercera empresa siderúrgica més gran de l'estat espanyol, que va haver de tancar per imperatius de la Comunitat Econòmica Europea, per decisió del govern espanyol. Des d'aleshores, tota la societat del Camp de Morvedre es va convertir en protagonista de la reconversió.

De tot això fa ja cinc anys. Avui, AHM no és més que una oficina dins de la nova siderúrgica, Sidmed (Siderúrgica del Mediterrani) i els 2.034 treballadors afectats per la reconversió

han trobat una nova ocupació, llevat dels jubilats.

Els protagonistes que van intervenir en la *batalla de Sagunt* asseguren que tot allò va eixir bé i que tot ha estat un èxit. Però, caldria entrar a avaluar el cost de la reconversió.

Segons dades facilitades per Sidmed, el passat mes de febrer hi havia construïdes un total de quaranta-una noves empreses a l'àrea de preferent localització industrial del Camp de Morvedre. Al mateix temps, sis empreses estaven en fase de construcció i quatre més estaven elaborant els seus respectius projectes per a instal·lar-s'hi.

Les inversions totals que aquesta *pluja* de noves empreses ha suposat s'avaluen en 27.165 milions de pessetes, dels quals, més del 30 per cent han

eixit de l'Institut Nacional de Empleo, AHM, INSS i de l'administració, en general.

Al febrer, els treballadors en actiu afectats per la reconversió eren 1.222.

Tots ells han passat pel Fons de Promoció d'Ocupació. De la citada quantitat, 827 eren fixos a AHM, 319 eventuais i 22 contractats. En l'actualitat, i quan s'acabe de construir la factoria que manté projectada Bosal, només quedaran una dotzena de treballadors per recol·locar.

«No tenim el que volíem, però sí que hem obtingut uns resultats bons per als treballadors de Sagunt i de la comarca», segons manifestà a EL TEMPS, Miguel Campoy, l'històric president del comitè d'empresa que va liderar totes les reivindicacions sindicals de la

Un èxit raonable

Andrés García Reche*

La primera qüestió que hem d'assenyalar en fer referència a la reindustrialització de Sagunt és, sens dubte, el raonable èxit aconseguit. Èxit encara més revalorat si comparem els resultats amb els aconseguits amb la resta del territori espanyol amb problemes molt pareguts —en definitiva problemes de reindustrialització causats pel declivi i consegüent reajustament d'indústries madures, com ara la siderúrgia, la construcció naval, etc.— i als qual s'aplicaren solucions molt semblants.

En efecte, encara que l'instrument emprat per a la promoció econòmica de Sagunt fou el de zona preferent de localització industrial i agro-alimentària, molt semblant —però no idèntic— a les posteriors zones d'urgent reindustrialització, pot afirmar-se que el funcionament d'aquestes últimes es va inspirar, en gran mesura, en els mecanismes creats per la reindustrialització saguntina. És més, el cas de Sagunt presentava certs avantatges sobre les posteriors ZUR, que facilitaren el control de les actuacions per part del govern Valencià. Així, la Comissió de Promoció Econòmica de Sagunt, òrgan que aprovava o denegava la concessió de beneficis als projectes presentats, era paritària entre la Conselleria d'Indústria, Comerç i Turisme i el secretari general del sector miner, característica important que en la resta de casos desapareix.

Una segona qüestió sobre la qual s'ha d'incidir, ha estat l'escrupolós compliment del compromís adquirit en diferents ocasions pel president Lerma davant el poble valencià: la creació d'un nombre de llocs de treball, com a mínim, idèntics als perduts en el tancament de les instal·lacions de capçalera de l'antiga Altos Hornos del Mediterráneo. Com després es veurà, aquest compromís ha quedat sobreacomplert, amb la creació de més del doble de llocs de treball dels que feien falta per a buidar totalment el Fons de Promoció de Treball d'AHM, cosa que desgraciadament no ha ocorregut amb la resta de FPM creats.

Però, a més, Sagunt ha suposat —de fet, està suposant— un important nucli diversificador del nostre teixit

productiu, al temps que un nucli industrial important. Aquesta perspectiva, que trascendeix l'estricta òptica laboral del tema —en ser aquesta fonamental— es manifesta en el fet que l'acumulació d'indústries està actuant, de fet i per si mateix, com un pol d'atracció; recentment s'han instal·lat 9 noves empreses tant de serveis com industrials, incentivades no per ajudes financeres o administratives de cap tipus, sinó pels innegables avantatges que els suposa la proximitat i apropament d'un conglomerat com el de Sagunt.

Aquest procés, com és conegut, no sols s'ha dut a terme amb els fons i ajudes previstos per l'administració central: la Generalitat ha realitzat també un important esforç pressupostari, contribuint amb 1.600 milions de pessetes a la instal·lació de diferents indústries, la ubicació de les quals fou incentivada directament pel govern valencià.

I, per últim, les xifres. En els seus quasi tres anys de funcionament, la Comissió de Promoció Econòmica de Sagunt va informar, en un sentit o un altre, 91 expedients, corresponents a altres tants projectes industrials. D'aquests, 80 van ser aprovats, i, en el moment actual, totalment construïts i en funcionament, n'hi ha 69.

Aquestes empreses han tret a la zona una inversió pròxima als 30.000 milions de pessetes, amb un cost, en termes d'ajudes públiques de 5.271.500 milions de pessetes.

Els ocupats creats a l'Àrea ban estat de 1.992, mentre que les necessitats de recol·locació (el nombre de treballadors existents en el FPE d'AHM) era de 990.

Crec que aquesta breu síntesi recull substancialment els trets essencials d'un procés que, en ocasions, no ha estat exempt de dificultats, i la feliç conclusió del qual, amb independència de l'escrupolosa tasca de vigilància, seguiment i control realitzada pel govern valencià és el fruit, també, de l'esforç conjunt de tots els agents socials: empresaris, sindicats, treballadors i ciutadans de la zona. □

* Conseller d'Indústria, Comerç i Turisme de la Generalitat valenciana

Sagunt, un important nucli diversificador del teixit productiu del país.

reconversió. Per a Campoy, hi ha ara alguns deutes pendents de l'administració, perquè s'ha traït l'esperit dels acords que permeteren tancar la siderúrgia el 1983. «Hisenda està fent impossible que els treballadors d'AHM cobren el 80 per cent del sou brut que guanyaven a la siderúrgia, perquè han augmentat les retencions fiscals i, per un altre cantó, hi ha situacions personals que no s'han respectat».

Quan se li pregunta a Campoy per possibles martingales (cises), riu i comenta que no és conscient de cap en concret, però sí que n'hi ha. «Els filtres —afegeix— de l'administració han impedit que de vegades arribaren a Sagunt veritables empresaris, en compte de gerents i directors. El Camp de Morvedre volia empresaris disposats a invertir».

Sagunt: una experiència per a altres zones industrials d'arreu l'estat.

Les grans empreses

Les factories que asseguraren un eix industrial a la comarca del Camp de Morvedre seran la Societat Italiana Vetro (SIV) i ENFERSA. La Generalitat valenciana es va entossudir a aconseguir-ne una. L'altra, la de fertilitzants, la va portar l'administració central.

En el cas concret de la SIV, les inversions totals realitzades van superar els 5.500 milions de pessetes. Per a canalitzar aquesta inversió es va crear a Sagunt SIV-Espanya (SIVESA) amb un capital social de 1.400 milions de pessetes. L'empresa italiana va aportar 1.200 milions, la Caixa de Sagunt 110 i la caixa d'Estalvis de València 90 més. Posteriorment es va formalitzar un crèdit pel Banc Europeu d'Inversions (BEI) per valor de 2.700 milions, i un altre a través de la Comunitat Europea del Carbó i de l'Acer per uns 800 milions de pessetes més. Al marge de tot això, la Generalitat valenciana va haver de subvencionar la vinguda a València de la firma italiana amb 1.200 milions de pessetes.

Aquesta és una mostra de com s'instal·len les empreses al Camp de Morvedre, però no tot han estat flors. També s'han registrat fracassos. De fet, la meitat de les empreses que es van acollir al decret del govern central, pel qual es donaven beneficis a les empreses que obrien una factoria a Sagunt, han fracassat.

Segons les últimes xifres facilitades per la Conselleria d'Indústria, febrer de 1988, hi havia en funcionament 31 empreses, de les 68 que van anunciar

la seva instal·lació. Setze es van quedar a Castelló. En total en van desaparèixer 27, encara que, segons la Conselleria, algun d'aquests projectes seria recuperable.

Els beneficis que va oferir el govern per a atraure empreses van despertar l'interès de més d'un empresari, no sempre inexpert, que va veure en el decret una manera de fer-se ric, sense posar un duro de la seua butxaca, amb l'única condició de generar algun lloc de treball. Prova d'això és que en el consell de ministres que havia de decidir a qui se li donaven diners públics es van estudiar 600 propostes d'inversió i només se n'aprovaren 100. El patís de la reconversió va fer que es personaren a Sagunt autèntics *gangsters* i aficionats a presentar projectes d'empresa. Això ho demostra, també, el fet que encara hi haja empresaris que estan passejant-se per les ZUR espanyoles intentant vendre la seva idea. Els bancs i les caixes d'estalvi valencianes coneixen perfectament aquest tipus d'individu.

Entre els projectes fracassats s'hi troben el d'ENTESA, empresa que va arribar a contractar 82 treballadors eventuais del Fons de Promoció d'Ocupació, però que se'n va anar a terra tan prompte com va obrir les portes. Aquesta empresa era del sector de la pell; però una altra, APICORAL, de caire familiar, no va arribar ni a obrir.

La firma REMACO, que tenia previst fabricar escaiola, no va vendre ni una sola peça i la catalana MICROEINA va passar per la mateixa *aventura* que les ja esmentades societats.

No és suficient

Confederació Sindical de Comissions Obreres del País Valencià

La batalla d'Altos Hornos del Mediterráneo, com va definir algun periodista aquella important lluita obrera i ciutadana, va tenir, segons la nostra manera d'entendre-ho, dos objectius essencials: el manteniment dels llocs de treball i la no-destrucció del teixit industrial d'aquella comarca i, en general, d'una economia com la valenciana. En vista dels resultats, sobre el primer aspecte i circumscrits als acords signats fins ara, encara que amb alguns aspectes incomplets han tingut un alt seguiment: la recol·locació dels excedents és (a falta de 15 treballadors eventuais) un fet. Això no obstant, hem detectat importants mancances quant a les subvencions oficials a les petites empreses que no han arribat a bon port en les seues iniciatives de creació de llocs de treball.

D'altra banda, s'ha de constatar les resistències de les empreses recol·locadores a equiparar les categories laborals dels seus nous treballadors i que és motiu de conflicte com ocorre actualment a l'empresa SIVESA.

Per acabar, cal assenyalar que CCOO continua insistint que el quadre de reindustrialització no s'ha acabat, malgrat la recol·locació d'aquests excedents, ja que continua subsistint a la comarca del Camp de Morvedre un alt índex de desocupació i es necessiten plans més ambiciosos de reindustrialització i desenvolupament econòmic. □

El sindicalista Campoy no pensa que hi haja gent que s'haja fet amb diners en aquests projectes. «Eren empreses sense empresari», recalca.

Un projecte per a la comarca

Avui encara es poden veure a Sagunt pintades de l'època de la reconversió: «No a la mort d'un poble» i «SLS», de «Salvem la Siderúrgia».

Amb tot això, l'experiència de Sagunt s'ha aprofitat i s'ha tingut en compte per a altres zones. Els treballadors d'El Ferrol i de Cadis s'han posat en contacte nombroses vegades

amb el comitè d'empresa de l'actual Sidmed, per a consultar aspectes relacionats amb reivindicacions laborals. Però, el mateix han fet els diferents ministres d'Economia i d'Indústria que han passat pel govern. S'han aprovat zones ZUR dins d'una especialitat més concreta, així, per exemple, per invertir a Cadis, ara se subvenciona amb un 50 per cent i, si la inversió es fa a El Ferrol, es paga un 75 per cent. Aquestes bonificacions i incentiucions per a la creació de noves empreses no existien quan es va reconvertir Sagunt. El màxim possible era el 30 per cent, però ara, com que som de la Comunitat Europea, els *dotze* també subvencionen les empreses que s'instal·len en regions menys afavorides. Aquests percentatges d'ajudes tan fortes han estat els que han fet possible que la nova planta de SIV s'instal·le a Galícia o que la factoria que la multinacional Ford Electric Electronic Components tenia previst obrir a Escòcia, s'instal·le a Cadis. Actualment, ni València s'ha pogut fer amb aquesta darrera fàbrica,

perquè només podia ofertar un 30 per cent.

«A l'inici —recorda Campoy— no se sabia massa bé què volia fer-se a Sagunt: si una zona de preferent localització d'indústries agro-alimentàries o de fàbriques en general. Finalment, es va decidir mantenir aquesta doble vessant per a obrir més la màniga i que caberen més empreses. Ara, tot el món diu que el tema de Sagunt s'ha acabat, però no és veritat. Queden moltes coses per fer, perquè l'atur d'avui és molt alt a la comarca i els col·lidors i jornalers del camp continuen amb els mateixos problemes. És molt important, ara, per exemple, que es construesca a la comarca l'estació integral del transport perquè introduiria un nou element dinamitzador».

El dirigent sindical afegeix, mentrestant, que «la papereta que vam haver de solucionar aleshores era difícil, però ho vam fer amb la col·laboració de tots. Jo no he perdut res, únicament hores de son, però a Sagunt hi ha gent que ha patit molt». □

ca s'ha substituït per una altra de molta menys envergadura i això vol dir que s'han perdut llocs de treball. A més, Sagunt no pot oblidar la seua tradició siderúrgica de la nit al matí.

—*¿En què ha consistit la reconversió?*

—El que s'ha fet és crear llocs de treball per a la recol·locació dels excedents dels AHM, però no s'han creat noves feines. Ara per ara, el Camp de Morvedre és la comarca del País Valencià amb la taxa d'atur més elevada. A més, la reconversió ha tingut conseqüències socials i econòmiques irreversibles.

—*¿I polítiques?*

—La reconversió ha comportat un canvi de govern municipal. El PSOE ha estat governant des de l'any 79 a Sagunt, han estat 2 legislatures amb majoria. La incidència de la reconversió, primer, i la política de la gestora municipal, després, s'han traduït en un canvi en l'orientació del vot.

—*¿Es pot parlar de desencís de la població saguntina respecte al PSOE?*

—Crec que sí. Sense embolicar massa la troca, podem dir que el partit socialista ha defraudat la població i això es constata en els resultats electorals. Els errors, en política, es paguen en les urnes. Ara, el PSOE té 8 regidors, que fan una política d'oposició poc honesta. Estan massa capficats a protagonitzar un setge directe a la meua persona i a demostrar al poble que una candidatura independent no pot governar una ciutat com Sagunt; no tenen temps per a fer oposició.

JOSEP GARCIA FELIPE, ALCALDE INDEPENDENT DE SAGUNT

«El PSOE fa una política municipal poc honesta»

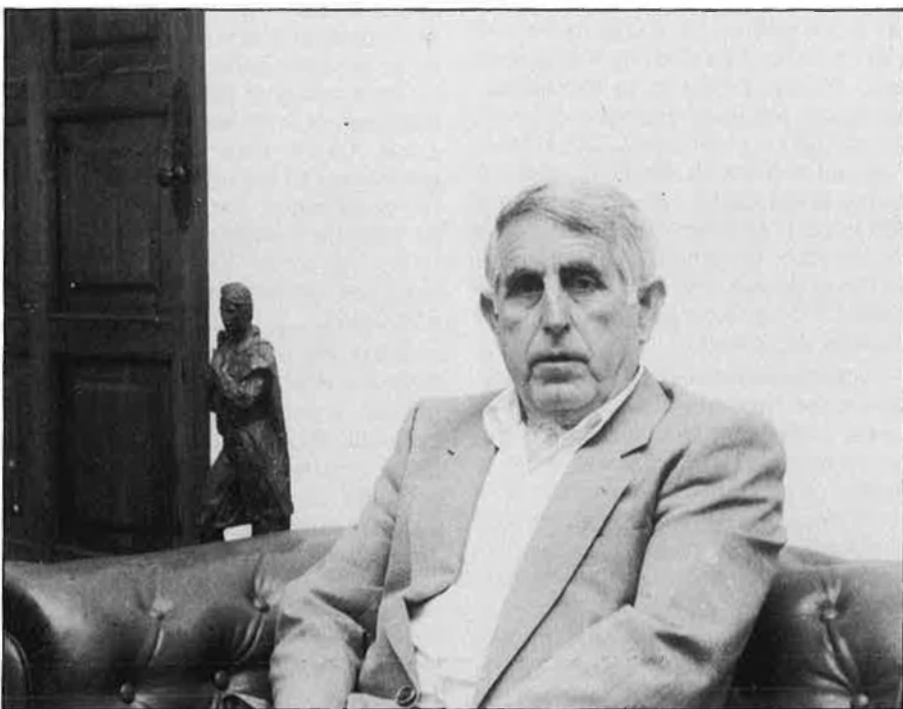
Atur, lacres socials irreversibles i un desencant massiu davant el PSOE són el resultat de la reconversió industrial dels AHM. El futur, però, es presenta amb bones expectatives segons l'alcalde de la ciutat.

Esther Roig

Josep Garcia Felipe és alcalde de Sagunt des que l'abril de 1983 el seu partit, el PSOE, va guanyar les eleccions. 1983 va ser, també, l'any més polèmic de la reconversió siderúrgica dels Altos Hornos del Mediterráneo (AHM). El tancament de la planta saguntina i el que l'alcalde anomena «mala política econòmica del govern socialista» van provocar la seua dimissió abans d'un any davant la gestió municipal. Quatre anys més tard, tornava a provar sort en les municipals, però aquesta vegada sota les sigles d'independent. Des de l'1 de juliol del l'any passat governa l'Ajuntament de Sagunt amb majoria absoluta, gràcies a un pacte amb el CDS.

—*¿Es pot parlar de la reconversió com d'una qüestió tancada?*

—Des d'un punt de vista pragmàtic, crec que la reconversió encara té un capítol pendent. La indústria siderúrgi-

Josep Garcia Felipe, alcalde de Sagunt.